

RIKSDAGENS SVAR 104/2002 rd

Regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av bestämmelser om deltidspension och individuell förtidspension

Ärende

Regeringen har till riksdagen överlämnat sin proposition med förslag till lagar om ändring av bestämmelser om deltidspension och individuell förtidspension (RP 45/2002 rd).

Beslut

Riksdagen har godkänt följande uttalande:

Riksdagen förutsätter att regeringen utreder problemen med att få arbetslöshetspension i fråga om dem som på grund av de bestämmelser om behovsprövad grunddagpenning som gällde före den 1 januari 1994 inte uppfyller förutsättningarna för arbetslöshetsdagpenning och därmed inte ett av villkoren för arbetslöshetspension och vid behov vidtar åtgärder utifrån denna utredning.

Beredning i utskott

Social- och hälsovårdsutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (ShUB 18/2002 rd).

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om ändring av lagen om pension för arbetstagare

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 8 juli 1961 om pension för arbetstagare (395/1961) 4 e § 1 mom., 4 g § 1 mom., 5 § 6 mom. och 12 § 1 mom. 2 punkten,
dessa lagrum sådana de lyder, 4 e § 1 mom. och 12 § 1 mom. 2 punkten i lag 1263/1999, 4 g § 1 mom. i lag 559/1993 och 5 § 6 mom. i lag 221/1998, samt
fogas till 4 §, sådan den lyder i lagarna 639/1966, 603/1986, 1482/1995 och i nämnda lag 1263/1999, ett nytt 8 mom., till 4 c §, sådan den lyder i lag 50/1985 och i nämnda lagar 559/1993 och 1263/1999, nya 12 och 13 mom. samt till 4 f §, sådan den lyder i nämnda lagar 603/1986 och 559/1993 samt i lag 221/1998, ett nytt 5 mom. som följer:

4 §

Utöver vad som i 3 mom. bestäms om faktorer som skall beaktas vid bedömningen av i vil-

ken mån arbetsförmågan är nedsatt skall arbetsförmågens yrkesmässiga karaktär betonas vid bedömningen av rätt till invalidpension för en arbetstagare som fyllt 60 år. Pensionsskyddscen-

tralen meddelar närmare anvisningar om tillämpningen av detta moment.

4 c §

På arbetstagare som är födda före 1945 och som inte uppfyller det villkor som föreskrivs i 1 mom. 1 punkten om intjänning av grundpension eller annan därmed jämförbar pension under 15 kalenderår, skall i stället för nämnda 15 kalenderår 20 kalenderår tillämpas, om

1) på arbetstagaren enligt 4 eller 5 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (1263/1999) tillämpas 4 c § 3 mom., sådant det lyder vid nämnda lags ikraftträdande, eller

2) arbetstagaren den 1 januari 2000 fick arbetsmarknadsstöd enligt lagen om arbetsmarknadsstöd (1542/1993) på grund av att arbetstagaren fått ut arbetslöshetsdagpenningens maximibelopp.

Vad som bestäms i 12 mom. gäller dock inte arbetstagare, som inte under minst 15 år har intjänat i 8 § 4 mom. avsedd grundpension eller annan därmed jämförbar pension som grundar sig på anställnings- eller tjänsteförhållande. På grundval av arbetsförtjänsten i arbetsförhållanden som avses i lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden beaktas intjänandetiden så som anges i 4 § 6 mom. i nämnda lag.

4 e §

Utan hinder av vad som i 4 § 3 mom. och 5 b § 1 mom. bestäms om erhållande av full invalidpension har en arbetstagare som är född före 1944 rätt att när han eller hon fyllt 58 år få invalidpension i form av individuell förtidspension, om arbetsförmågan, med beaktande av sjukdom, lyte eller skada, faktorer förknippade med åldrandet, lång tid i yrket, ett för honom eller henne påfrestande och slitsamt arbete samt arbetsförhållandena, varaktigt har nedgått i sådan grad att det inte skäligen kan förutsättas att han eller hon skall fortsätta med sitt förvärvsarbete.

4 f §

Utan hinder av det inledande stycket i 1 mom. har arbetstagare som är födda före 1947 och som övergått till deltidarbete rätt att få deltidspension när de fyllt 56 år, men inte efter uppnådd 65 års ålder.

4 g §

Deltidspension beviljas tidigast från ingången av månaden efter den då arbetstagaren har fyllt 58 år, dock inte retroaktivt för längre tid än sex månader före den månad som följer efter ansökan. Arbetstagare som är födda före 1947 beviljas dock deltidspension på ovan nämnda sätt tidigast från ingången av månaden efter den då arbetstagaren har fyllt 56 år.

5 §

För en arbetstagare som har uppburit deltidspension utökas ålderspensionen för tiden i deltidspension med ett belopp som för varje månad under vilken arbetstagaren har fått deltidspension är 1/16 procent av den pensionsgrundande lönen, och invalidpensionen på motsvarande sätt med ett belopp enligt 1 mom. 1 punkten och 2 mom. 1 punkten. Som pensionsgrundande lön beaktas härvid den skillnad i förvärvsinkomsterna enligt 5 c § 1 mom. på grundval av vilken arbetstagarens deltidspension första gången har bestämts. Om med pension för deltidarbete som utförts vid sidan av deltidspension sammanräknas pension som intjänas för återstående tid enligt 6 a §, intjänas pension för denna tid i enlighet med 3 mom. även för den skillnad i förvärvsinkomsterna som avses ovan.

12 §

Pensionsanstaltarnas ömsesidiga ansvar för pensionerna och rehabiliteringspenningen bestäms och pensionsanstaltarnas omkostnader för pensionerna och rehabiliteringspenningen fördelas mellan pensionsanstalterna, om dessa inte

har kommit överens om något annat, enligt följande:

— — — — —
 2) för de fyra femtedelar av en sådan invalid- eller arbetslöshetspension som har beviljats med tillämpning av 6 a §, i dessa pensioner även inbegripet en pensionsdel som eventuellt betalas enligt lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden och en i 3 a § 4 mom. lagen om sjömanspensioner angiven pensionsdel som eventuellt betalas enligt nämnda lag, dock inte ett tillägg enligt 4 j eller 7 g § eller förhöjningar som med stöd av 9 § gjorts efter pensionens begynnande, samt för den del av rehabiliteringspenningen som till sitt belopp motsvarar den på ovan nämnt sätt fastställda delen av den med tillämpning av 6 a § beviljade invalidpensionen, svarar enbart den pensionsanstalt till vars verksamhetskrets arbetstagaren hörde på grundval av ett anställningsförhållande som avses i nämnda paragraf; dessutom svarar pensionsanstalten för det belopp av pensionen eller rehabiliteringspenningen som enligt de grunder som ministeriet har fastställt eller givit har överförts särskilt på den del av pensionen som pensionsanstalten svarar för enligt 12 a § 5 mom.,
 — — — — —

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2002.

Lagens 4 c § 12 och 13 mom. tillämpas också på sådana arbetslöshetspensioner där pensionsfallet har inträffat innan lagen träder i kraft. Om arbetstagaren inte har haft rätt till arbetslöshetspension på grund av att han eller hon inte har uppfyllt villkoret i 4 c § 1 mom. 1 punkten, sådan den lyder när denna lag träder i kraft, beviljas pensionen på ansökan i enlighet med denna lag samt till övriga delar i enlighet med de bestämmelser i lagen om pension för arbetstagare som gäller när denna lag träder i kraft, räknat från ingången av den månad som följer efter pensionsansökan, dock tidigast från denna lags ikraftträdande. Görs ansökan inom en månad efter att denna lag har trätt i kraft, beviljas arbetslöshetspension från ikraftträdandet.

Lagens 4 § 8 mom. och 4 e § 1 mom. tillämpas från och med den 1 januari 2004.

Lagens 4 f § 5 mom., 4 g § 1 mom. och 5 § 6 mom. tillämpas från och med den 1 januari 2003 på deltidspensioner där pensionsfallet inträffar nämnda dag eller därefter. På arbetstagare som är födda före 1947 tillämpas dock 5 § 6 mom. sådant det lyder när denna lag träder i kraft.

Lagens 12 § 1 mom. 2 punkt tillämpas på sådan invalidpension som beviljas efter deltidspension och som baserar sig på ett pensionsfall som inträffar den 1 januari 2003 eller därefter.

Lag

om ändring av 4 och 4 a § lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 9 februari 1962 om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/1962) 4 a § 1 mom., sådant det lyder i lag 1264/1999, samt
fogas till 4 §, sådan den lyder i lagarna 935/1972 och 1483/1995 samt i nämnda lag 1264/1999, ett nytt 7 mom. som följer:

4 §

— — — — —
 Utöver vad som i 2 mom. bestäms om fakto-

rer som skall beaktas vid bedömningen av i vilken mån arbetsförmågan är nedsatt, skall arbetsförmågans yrkesmässiga karaktär betonas vid

bedömningen av rätt till invalidpension för en arbetstagare som fyllt 60 år. Pensionsskyddscentralen meddelar närmare anvisningar om tillämpningen av detta moment.

4 a §

Utan hinder av vad som i 4 § 2 mom. och 5 b § 1 mom. bestäms om erhållande av full invalidpension, har en arbetstagare som är född före 1944 rätt att när han eller hon fyllt 58 år få invalidpension i form av individuell förtidspension,

om arbetsförmågan, med beaktande av sjukdom, lyte eller skada, faktorer förknippade med åldrandet, lång tid i yrket, ett för honom eller henne påfrestande och slitsamt arbete samt arbetsförhållandena, varaktigt har nedgått i sådan grad att det inte skäligen kan förutsättas att han eller hon skall fortsätta med sitt förvärvsarbete.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

Lag

om ändring av lagen om sjömanspensioner

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 26 januari 1956 om sjömanspensioner (72/1956) 3 a § 2 mom. 2 punkten, 14 c § 1 mom., 15 § 5 mom., 16 § 4 mom. och 22 a § 6 mom.,

dessas lagrum sådana de lyder, 3 a § 2 mom. 2 punkten och 15 § 5 mom. i lag 1268/1999, 14 c § 1 mom. i lag 1595/1993, samt 16 § 4 mom. och 22 a § 6 mom. i lag 223/1998, samt

fogas till 14 b §, sådan den lyder i nämnda lagar 1595/1993 och 223/1998, ett nytt 5 mom., till 15 §, sådan den lyder i lag 1745/1995 och i nämnda lag 1268/1999, ett nytt 9 mom. samt till 15 e §, sådan den lyder i lagarna 52/1985 och 1346/1990 samt i nämnda lagar 1595/1993 och 1268/1999, nya 12 och 13 mom. som följer:

3 a §

För den del av pensionen enligt denna lag som motsvarar minimipensionsskyddet enligt lagen om pension för arbetstagare och för rehabiliteringspensionen ansvarar pensionskassan på följande sätt:

2) för de fyra femtedelar av en sådan invaliditets- eller arbetslöshetspension som har beviljats med tillämpning av 12 a §, i dessa pensioner även inbegripet en pensionsdel som eventuellt betalas enligt lagen om pension för arbetstagare och lagen om pension för arbetstagare i kortvari-

ga arbetsförhållanden (134/1962), dock inte ett tillägg enligt 25 a eller 15 d § eller förhöjningar som med stöd av 18 § gjorts efter pensionens begynnande, samt för den del av rehabiliteringspensionen som till sitt belopp svarar mot den del av invaliditetspensionen som motsvarar det minimipensionsskydd enligt lagen om pension för arbetstagare som på ovan nämnt sätt bestäms utgående från en med tillämpning av 12 a § beviljad invaliditetspension, svarar pensionskassan ensam; dessutom svarar pensionskassan för det belopp av pensionen eller rehabiliteringspensionen som enligt de grunder som ministeriet har givit har överförts särskilt på den del av pensio-

nen som pensionskassan svarar för enligt 12 a § 5 mom. lagen om pension för arbetstagare, samt

14 b §

Utan hinder av det inledande stycket i 1 mom. har arbetstagare som är födda före 1947 och som övergått till deltidarbete rätt att få deltidspension när de fyllt 56 år, men inte efter uppnådd 65 års ålder.

14 c §

Deltidspension beviljas tidigast från ingången av månaden efter den då arbetstagaren har fyllt 58 år, dock inte retroaktivt för längre tid än sex månader före den månad som följer efter ansökan. Arbetstagare som är födda före 1947 beviljas dock deltidspension på ovan nämnda sätt tidigast från ingången av månaden efter den då arbetstagaren har fyllt 56 år.

15 §

Utan hinder av vad som i 1—4 mom. och 23 § 1 mom. bestäms om erhållande av full invaliditetspension har en arbetstagare som är född före 1944 rätt att när han eller hon fyllt 58 år få invaliditetspension i form av individuell förtidspension, om arbetsförmågan, med beaktande av sjukdom, lyte eller skada, faktorer förknippade med åldrandet, lång tid i yrket, ett för honom eller henne påfrestande och slitsamt arbete samt arbetsförhållandena, varaktigt har nedgått i sådan grad att det inte skäligen kan förutsättas att han eller hon skall fortsätta med sitt förvärvsarbete.

Utöver vad som i 1 mom. bestäms om faktorer som skall beaktas vid bedömningen av i vilken mån arbetsförmågan är nedsatt, skall arbetsförmågans yrkesmässiga karaktär betonas vid bedömningen av rätt till invaliditetspension för en arbetstagare som fyllt 60 år. Pensionsskyddscentralen meddelar närmare anvisningar om tillämpningen av detta moment.

15 e §

På arbetstagare som är födda före 1945 och som inte uppfyller det villkor som föreskrivs i 1 mom. 1 punkten om intjäning av grundpension eller annan därmed jämförbar pension under 15 kalenderår, skall i stället för nämnda 15 kalenderår 20 kalenderår tillämpas, om

1) på arbetstagaren enligt 6 eller 7 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om sjömanspensioner (1268/1999) tillämpas 15 e § 3 mom., sådant det lyder vid nämnda lags ikraftträdande, eller

2) arbetstagaren den 1 januari 2000 fick arbetsmarknadsstöd enligt lagen om arbetsmarknadsstöd (1542/1993) på grund av att arbetstagaren fått ut arbetslöshetsdagpenningens maximi-belopp.

Vad som bestäms i 12 mom. gäller dock inte arbetstagare, som inte under sammanlagt minst 15 år har intjänat i 8 § 4 mom. nämnd grundpension eller annan därmed jämförbar pension som grundar sig på anställnings- eller tjänsteförhållande. På grundval av arbetsförtjänsten i arbetsförhållanden som avses i lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden beaktas intjänandetiden så som anges i 4 § 6 mom. i nämnda lag.

16 §

För en arbetstagare som har uppburit deltidspension utökas ålderspensionen för tiden i deltidspension med ett belopp som för varje månad under vilken arbetstagaren har fått deltidspension är 1/16 procent av den pensionsgrundande lönen, och invaliditetspensionen på motsvarande sätt med ett belopp enligt 1 mom. 1 punkten. Som pensionsgrundande lön beaktas härvid den skillnad i förvärvsinkomsterna enligt 16 g § 1 mom. på grundval av vilken arbetstagarens deltidspension första gången har fastställts. Om med pension för deltidarbete som utförts vid sidan av deltidspension sammanräknas pension som intjänas för återstående tid enligt 12 a §, intjänas pension för denna tid i enlighet med

2 mom. även för den skillnad i förvärvsinkomsterna som avses ovan.

22 a §

För en arbetstagare som har uppburit deltidspension utökas ålderspensionen för tiden i deltidspension med ett belopp som för varje månad under vilken arbetstagaren har fått deltidspension är 1/16 procent av den pensionsgrundande lönen, och invaliditetspensionen på motsvarande sätt med ett belopp enligt 1 mom. 1 punkten och 2 mom. Som pensionsgrundande lön beaktas härvid den skillnad i förvärvsinkomsterna enligt 16 g § 1 mom. på grundval av vilken arbetstagarens deltidspension första gången har fastställts. Om med pension för deltidsarbete som utförts vid sidan av deltidspension sammanräknas pension som intjänas för återstående tid enligt 12 a §, intjänas pension för denna tid i enlighet med 3 mom. även för den skillnad i förvärvsinkomsterna som avses ovan.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2002.

Lagens 3 a § 2 mom. 2 punkten tillämpas på sådan invaliditetspension som beviljas efter deltidspension och som baserar sig på ett pensions-

fall som inträffar den 1 januari 2003 eller därefter.

Lagens 15 § 5 och 9 mom. tillämpas från och med den 1 januari 2004.

Lagens 15 e § 12 och 13 mom. tillämpas också på sådana arbetslöshetspensioner där pensionsfallet har inträffat innan lagen träder i kraft. Om arbetstagaren inte har haft rätt till arbetslöshetspension på grund av att han eller hon inte har uppfyllt villkoret i 15 e § 1 mom. 1 punkten, sådan den lyder när denna lag träder i kraft, beviljas pensionen på ansökan i enlighet med denna lag samt till övriga delar i enlighet med de bestämmelser i lagen om sjömanspensioner som gäller när denna lag träder i kraft, räknat från ingången av den månad som följer efter pensionsansökan, dock tidigast från denna lags ikraftträdande. Görs ansökan inom en månad efter att denna lag har trätt i kraft, beviljas arbetslöshetspension från ikraftträdandet.

Lagens 14 b § 5 mom., 14 c § 1 mom., 16 § 4 mom. och 22 a § 6 mom. tillämpas från och med den 1 januari 2003 på deltidspensioner där pensionsfallet inträffar nämnda dag eller därefter. På arbetstagare som är födda före 1947 tillämpas dock 16 § 4 mom. och 22 a § 6 mom. sådana de lyder när denna lag träder i kraft.

Lag

om ändring av folkpensionslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i folkpensionslagen av den 8 juni 1956 (347/1956) 20 § 1 mom. 2 punkten underpunkt c och i 22 a § 1 mom. det inledande stycket,

dessas lagrum sådana de lyder i lag 1271/1999, samt

fogas till 22 §, sådan den lyder i lagarna 697/1964, 1487/1995, 837/1998 och 70/2002, ett nytt 7 mom. samt till 22 c §, sådan den lyder i lag 53/1985 och i nämnda lag 1271/1999, ett nytt 4 mom. som följer:

20 §

I folkpension betalas

2) invaliditetspension:

c) i de fall som avses i 22 a § i form av individuell förtidspension till personer som är födda före 1944 när de fyllt 58 år, men inte ännu 65 år, eller

22 §

Utöver vad som i denna paragraf bestäms om faktorer som skall beaktas vid bedömningen av i vilken mån arbetsförmågan är nedsatt skall arbetsförmågans yrkesmässiga karaktär betonas vid bedömningen av rätt till invaliditetspension för en person som fyllt 60 år. Folkpensionsanstalten meddelar närmare anvisningar om tillämpningen av detta moment.

22 a §

Utan hinder av 22 § har en person som är född före 1944 rätt att när han eller hon fyllt 58 år få invaliditetspension i form av individuell förtidspension, om arbetsförmågan, med beaktande av sjukdom, lyte eller skada, faktorer förknippade med åldrandet, lång tid i yrket, ett för honom eller henne påfrestande och slitsamt arbete samt arbetsförhållandena, varaktigt har nedgått i så-

dan grad att det inte skäligen kan förutsättas att han eller hon skall fortsätta med sitt förvärvsarbete. Ett villkor för pension är dessutom att den försäkrade antingen har upphört med förvärvsarbete eller att hans eller hennes förvärvsinkomst per månad kan uppskattas understiga det belopp som tillämpas enligt 1 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare. Arbetet skall ha upphört eller förvärvsinkomsten ha nedgått tidigast 360 dagar före begynnelsestidpunkten för den arbetsförmåga som berättigar till individuell förtidspension eller till partiell pension enligt de pensionsstadgor eller lagar som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare. Härvid beaktas inte de dagar då den försäkrade

22 c §

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 3 mom. beviljas arbetslöshetspension i de fall som avses i 4 c § 12 och 13 mom. lagen om pension för arbetstagare räknat från ingången av den månad som följer efter ansökan om arbetslöshetspension.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2002. Bestämmelserna i 20 § 1 mom. 2 punkten underpunkt c och 22 a § 1 mom. tillämpas från och med den 1 januari 2004.

Lag

om ändring av 2 och 15 § arbetstidslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i arbetstidslagen av den 9 augusti 1996 (605/1996) i 2 § det inledande stycket samt *fogas* till 15 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 64/2001, ett nytt 3 mom. som följer:

2 §

Undantag från tillämpningsområdet

Med undantag av 15 § 3 mom. tillämpas denna lag inte på

— — — — —

15 §

Förkortad arbetstid

— — — — —

Om en arbetstagare för att övergå till deltidspension vill arbeta kortare tid än den ordinarie

arbetstiden, skall arbetsgivaren försöka ordna arbetet så att arbetstagaren kan utföra deltidarbete. Arbetstiden förkortas på det sätt som arbetsgivaren och arbetstagaren avtalar om med beaktande av arbetstagarens behov samt produktions- och serviceverksamheten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003.

Helsingfors den 17 juni 2002
